

پس منظر

ریاست عمومی انکشاف مهارت‌ها (DGSD) مسئولیت نظارت و هم‌آهنگی، انکشاف آموزش و تعلیمات فنی و حرفوی نیمه رسمی را در سرتا سر کشور به دوش داشته که در این نگارش، از این بین بردن خلا میان تقاضا و عرضه قوای بشری ماهر، ایجاد چارچوب آموزش و تعلیمات فنی و حرفوی، ارتقای مهارت‌ها (با در نظر داشت اولویت‌دهی به حرفه‌های جدید و در حال ظهور در بازار کار) یادآوری می‌نماییم. بر علاوه، این ریاست فعالیت‌های ایجاد مهارت‌های جدید و نوآوری‌ها را نه تنها درباره فرصت‌های موجوده کار؛ بلکه از شغل‌هایی که باید ایجاد گردند نیز نظارت و حمایت می‌نماید.

قابل یاد آوری است که ریاست عمومی انکشاف مهارت‌ها یک کمیسیون مؤقت آموزش و تعلیمات فنی و حرفوی (TVET) که هدف آن اداره، تنظیم و نظارت از فعالیت‌های عرصه آموزش و تعلیمات فنی و حرفوی می‌باشد را تأسیس نموده است. افزون بر آن؛ این کمیسیون بالای تصدیق‌دهی به کارآموزان فارغ شده و تضمین کیفیت آموزش و تعلیمات فنی و حرفوی نیمه رسمی در کشور نیز تمرکز خواهد داشت. همچنان ریاست عمومی انکشاف مهارت‌ها قصد دارد تا با اداره آموزش و تعلیمات فنی و حرفوی (TVETA)، سکتور خصوصی، به ویژه سکتور صنایع، ACIM، ACCI، سازمان‌های بین‌المللی و سازمان‌های غیر دولتی به سطح مرکز و ولایات، کار نماید.

در ده سال گذشته، در بخش آموزش و تعلیمات فنی و حرفوی TVET، به همکاری و پشتیبانی مؤسسات کمک کننده بین‌المللی اصلاحات قابل توجه صورت گرفته است. این‌گونه سعی و تلاش‌ها شامل ایجاد اصلاحات، شکل دهی و بازسازی در ریاست عمومی انکشاف مهارت‌ها بوده که از طریق هم‌آهنگی نزدیک با سکتور خصوصی، مشارکت دولتی و خصوصی، انکشاف نصاب‌های آموزشی، مواد تحریری تدریس و آموزش، صدور تصدیق نامه‌ها و تضمین کیفیت، امکان پذیر گردیده است.

اهداف

هدف کلی ریاست عمومی انکشاف مهارت‌ها؛ ایجاد نیروی کار توانمند، با انگیزه، مبتکر، سازگار با شرایط محیط کار و دارای قابلیت‌ها و شایستگی‌های ضروری در افغانستان می‌باشد. توقع می‌رود که ایجاد چنین نیروی کار؛ در کاهش فقر، حمایت اجتماعی و رشد و انکشاف اقتصادی کمک نماید. از این‌رو، ریاست عمومی انکشاف مهارت‌ها قصد دارد تا این‌گونه نیروی کار را از طریق تسهیل یک سیستم آموزش و تعلیمات فنی و حرفوی با کیفیت که پاسخگوی بازار کار بوده و در عین زمان با نیازمندی‌های کنونی بازار کار در تمام سکتورهای اقتصادی و همه سطوح همخوانی داشته باشد و برای همه مردم (آقایان و خانم‌ها) قابل دسترس باشد، ایجاد نماید.

مقاصد خاص ریاست عمومی انکشاف مهارت‌ها

۱. ایجاد یک عرصه/ اجماع منسجم برای تمام مراجع ذی‌دخل غرض عرضه آموزش و تعلیمات فنی و حرفوی نیمه رسمی (TVET)
۲. هم‌آهنگ ساختن و نظارت از فعالیت‌های عرصه آموزش و تعلیمات فنی و حرفوی که توسط مراکز آموزشی دولتی، انجوها و سکتور خصوصی عرضه می‌گردد.

۳. نظارت و رهنمایی مؤسسات عرضه کننده آموزش و تعلیمات فنی و حرفوی در راستای پوره نمودن نیازمندی‌های واقعی تمام اقشار جامعه به‌شمول افراد شدیداً آسیب پذیر و محروم.
۴. ایجاد سیستم آموزش و تعلیمات فنی و حرفوی غرض فراهم ساختن مهارت‌های فنی و حرفوی در مورد حرفه‌های مورد نیاز بازار کار، ایجاد یک سیستم استندرد تثبیت قابلیت‌ها و شایستگی‌ها و به‌رسمیت شناختن قابلیت‌ها و شایستگی‌ها و آموزش‌های قبلی.
۵. انکشاف سیستم مالی که ثبات برنامه آموزش و تعلیمات فنی و حرفوی که با نیازمندی‌های بازار کار سازگاری داشته باشد، را تضمین نماید.

فعالیت‌های عمده انجام شده در جریان سال ۱۳۹۷ و تحت تطبیق در سال ۱۳۹۸

وزارت کار و امور اجتماعی از طریق ریاست عمومی انکشاف مهارت‌های این وزارت، به دو شیوه، آموزش‌های فنی و حرفوی را به پیش می‌برد و ارایه می‌نماید:

۱. آموزش‌هایی که مستقیماً از سوی ریاست عمومی انکشاف مهارت‌ها و برنامه ملی انکشاف مهارت‌ها در ۳۴ ولایت کشور ارایه می‌گردند.
۲. ارایه آموزش‌ها از طریق مؤسسات همکار ملی و بین‌المللی.

- ریاست عمومی انکشاف مهارت‌ها در سال ۱۳۹۷ به صورت مجموعی، برای ۲۷۰۰۰ کارآموز زمینه آموزش‌های فنی و حرفوی را در سراسر کشور مهیا نموده بود که از آن‌جمله ۸۲۰۰ تن از کارآموزان مستقیماً توسط ریاست عمومی انکشاف مهارت‌ها و ۱۸۸۰۰ تن دیگر آن‌ها از طریق مؤسسات همکارآموزش دیده‌اند.
- در سال ۱۳۹۸ به صورت مجموعی برای ۳۸۸۲۲ کارآموز زمینه آموزش‌ها فراهم می‌گردد که از آن‌جمله، برای ۱۵۰۰۰ تن کارآموز مستقیماً توسط ریاست عمومی انکشاف مهارت‌ها و برنامه ملی انکشاف مهارت‌ها آموزش ارایه می‌گردد و برای ۲۳۸۲۲ تن کارآموزان دیگر از طریق مؤسسات همکار ملی و بین‌المللی در همکاری با ریاست عمومی انکشاف مهارت‌ها زمینه آموزش‌ها مهیا می‌گردد.

۱. سروی ملی تقاضای بازار کار

- ریاست عمومی انکشاف مهارت‌ها اکنون (در سال ۱۳۹۸) سروی ملی بازار کار را زیر دست دارد که در آن تمام حرفه‌هایی که برای‌شان در بازار کار تقاضای جدی وجود دارد شناسایی گردیده و ارایه آموزش‌های فنی و حرفوی توسط ریاست عمومی انکشاف مهارت‌ها و همکاران تطبیقی در همان حرفه‌ها صورت خواهد گرفت. نداشتن معلومات کافی درباره حرفه‌هایی که برای‌شان در بازار کار ضرورت است ارایه آموزش‌ها را به شکل منفی آن شدیداً متاثر ساخته‌است.

۲. ایجاد کمیسیون موقت آموزش‌های فنی و حرفوی

- در سال ۱۳۹۷ هسته کمیسیون موقت آموزش‌های فنی و حرفوی در ریاست عمومی انکشاف مهارت‌های وزارت کار و امور اجتماعی گذاشته شده بود.
- در سال ۱۳۹۸ تاحد زیادی، تشکیل آن انکشاف یافته و استخدام متخصصین صورت گرفت.
- کمیسیون، در سال ۱۳۹۸ ارزیابی به‌اساس استندردهای ملی شغلی کارآموزان را آغاز می‌نماید که منجر به اعطای تصدیق نامه‌های شناخته شده به‌سطح کشور خواهد گردید.

- هم‌آهنگ ساختن تصدیق نامه‌ها با استانداردهای شغلی بین‌المللی برای اعزام کارگران ماهر به‌خارج از کشور نیز از طریق همین کمیسیون زمینه‌سازی خواهد گردید.

۳. **انکشاف استانداردهای ملی شغلی، نصاب و مواد آموزشی**

- در سال ۱۳۹۷ در حدود ۳۴ استاندارد ملی شغلی و ۲۸ نصاب برای حرفه‌هایی که تقاضای بلند در بازار کار وجود دارد، انکشاف یافته‌است.
- در سال ۱۳۹۸ به‌تعداد ۲۴ استاندارد ملی شغلی، ۲۴ نصاب درسی و ۱۸ مواد آموزشی/تدریسی انکشاف خواهد یافت.

۴. **فعال سازی سیستم مدیریت معلوماتی آموزش‌های فنی و حرفوی و وب سایت ریاست عمومی انکشاف مهارت‌ها**

- فعالیت‌های نخستین در راستای سیستم مدیریت معلوماتی در اواخر سال ۱۳۹۷ از سوی ریاست عمومی انکشاف مهارت‌ها آغاز گردید و در سال ۱۳۹۸، سیستم منظم مدیریت معلوماتی که دارای معلومات همه‌جانبه خواهد بود، فعال می‌گردد. این سیستم، دارای کاپی‌های نسخه‌های تمام استانداردهای ملی شغلی، نصاب و مواد آموزشی خواهد بود. افزون بر آن؛ درباره کارآموزانی که زیر آموزش قرار دارند و کارآموزانی که فارغ گردیده‌اند نیز معلومات ارایه می‌شود.
- درباره بازار کار و آموزگاران نیز معلومات داده خواهد بود.
- بر علاوه، ریاست عمومی انکشاف مهارت‌ها برای بار نخست یک وب سایت را برای این ریاست فعال ساخته که معلومات مربوطه به ریاست از طریق آن به دسترس همه قرار خواهد گرفت.

برنامه ملی انکشاف مهارت‌ها

مقدمه

برنامه ملی انکشاف مهارت‌ها (NSDP) دارای اولویت که زنان و مردان بی‌کار و کم عاید را از طریق تمویل پروژه‌های آموزش فن و حرفه با مهارت‌های مورد نیاز بازار کار آراسته ساخته و انکشاف سیستم آموزش و تعلیمات فنی و حرفوی را از طریق انکشاف معیارهای ملی مهارت‌های شغلی در سر تا سر کشور حمایت نماید، می‌باشد.

هدف برنامه

هدف اساسی برنامه ملی انکشاف مهارت‌ها، سهم‌گیری در بهبود بخشیدن وضعیت اجتماعی و اقتصادی افغانستان از طریق عرضه سیستم ملی انکشاف مهارت‌ها و آموزش‌های فنی و حرفوی که برآورنده نیازمندی‌های بازار کار بوده و از همین طریق مردان و زنان بی‌کار را با دانش و مهارت‌های لازم برای کار آبرومندانه آماده می‌سازد.

پلان کاری / تطبیقی برنامه

برنامه ملی انکشاف مهارت‌های وزارت کار و امور اجتماعی دارای ۴۸ مرکز آموزشی در ۲۳ ولایت کشور می‌باشد که از بودجه انکشافی دولت در حدود ۲۷۵ میلیون دالر امریکایی بودجه برای سال مالی ۱۳۹۸ در اختیار داشت که از طریق آن برای ۶۵۰۰ کار آموز در ۲۸ ولایت کشور زمینه آموزش‌های فنی و حرفوی را مهیا می‌نماید و بر علاوه ایجاد حرفه، پروسس سنگ‌های قیمتی و نیمه قیمتی در مرکز آموزشی افغان-کوری در ولایت کابل، انکشاف نصاب و مواد آموزش‌های فنی و حرفوی، تصحیح و چاپ

نصاب آموزش‌های فنی و حرفوی، تحلیل معلومات عرضه و تقاضای بازار و سروی ملی تشبثات رسمی و غیر رسمی را در سطح کشور راه اندازی نموده که تا پایان سال ۱۳۹۸ تکمیل خواهد گردید.

برنامه ملی انکشاف مهارت‌ها در ۱۳۹۸ تا اکنون از بودجه اختیاری دولت، بودجه غیر اختیاری بانک جهانی و به کمک مالی کشور ایتالیا که تحت پروژه روش غیر رسمی آموزش تعلیمی و شغل در افغانستان (NATEJA) فعالیت‌های ذیل را انجام داده‌است:

- ۱- ارایه آموزش‌های فنی و حرفوی برای در حدود ۸۰۰۰ کارآموز از جمله افراد بیکار، کم‌عاید، دارای معلولیت، معتادان درمان شده در ۲۸ ولایات کشور که ۳۶٪ آن را خانم‌ها تشکیل می‌دهند.
- ۲- اجرای سروی ملی تقاضای بازار کار برای شناسایی حرفه‌های مورد نیاز بازار کار به گونه سرتاسری.
- ۳- ایجاد حرفه پروسس سنگ‌های قیمتی و نیمه قیمتی در انستیتیوت آموزش‌های فنی و حرفوی افغان-کوریا در ولایت کابل.
- ۴- انکشاف ۲۴ استندرد ملی شغلی، ۲۴ نصاب درسی و ۱۸ مواد آموزشی/تدریسی.
- ۵- بهتر ساختن کیفیت آموزش‌های فنی و حرفوی از طریق اعطای پول تشویقی به نهادهای آموزش‌های فنی و حرفوی در مقابل ۵۰۴۰ تن از کارآموزان فارغ شده تحت پروژه نتیجه.
- ۶- ارتقای ظرفیت کارمندان وزارت در مقطع لیسانس و ماستری در داخل کشور.
- ۷- مطالعه تأثیرات اعطای کمک‌های نقدی بلاعوض برای ایجاد و توسعه تشبثات کوچک و ارایه آموزش برای اعضای گروه‌های پس انداز تحت پروژه نتیجه.
- ۸- آگاهی دهی عامه پیرامون اهمیت آموزش‌های فنی و حرفوی تحت پروژه نتیجه.

چالش‌ها و نواقص:

۱. عدم دریافت آفرهای پاسخگو و درازا بودن روند تدارکاتی؛
۲. کمبود تعمیر برای مراکز آموزش‌های فنی و حرفوی؛
۳. نبود امکانات بود و باش برای کارمندان نظارت و ارزیابی در ولایات.